

“De bejaarden verhuizen alleen maar”

Huisvesting van Hilversumse ouderen in de tweede helft van de twintigste eeuw

EDDIE DE PAEPE

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde er het een en ander aan de (financiële) positie van de Nederlandse bejaarden. In 1947 bracht dr. Willem Drees – Vadertje Drees, de toenmalige SDAP-minister van Sociale Zaken – de Noodwet Ouderdomsvoorziening tot stand.

Deze regeling, die op 1 oktober van dat jaar in werking trad, gaf iedere Nederlander van 65 jaar en ouder recht op een toelage van de overheid. Het geld kon worden verstrekt doordat het werkende deel van de bevolking premies betaalde voor de niet-werkende 65-plussers. Deze regeling verving de uit 1913 daterende wet die 70-plussers recht gaf op een pensioen van twee gulden in de week.

De Noodwet van 1947 was de voorloper van de Algemene Ouderdomswet (AOW) uit 1956. Deze wet regelt een voor iedereen geldende verplichte verzekering tegen het wegvallen van inkomsten na het 65ste levensjaar.

St. Joseph (1954)

Twee jaar vóór de geboorte van de AOW was er een belangrijk feit voor de katholieke bejaarden in Hilversum te melden. In 1954 opende namelijk aan de Minckelersstraat het bejaardencentrum St. Joseph zijn deuren. De bouwvereniging St. Joseph bood daarmee *bejaardenwoningen in de beschutte sfeer*: de bewoners waren zelfstandig, maar konden gebruik maken van de centrale keuken en gezinshulp.

Eind jaren vijftig bood St. Joseph onderdak aan circa 170 mannen en vrouwen. De gemiddelde leeftijd was in die eerste jaren gestegen, wat zich vertaalde in een toename van de activiteiten van de rooms-katholieke stichting voor gezinshulp. Van de 170 bewoners waren er in die tijd 35 tussen de 75 en 80 jaar oud, 25 tussen de 80 en de 85, en 15 ouder dan 85.

Op 24 maart 1964 was er hoog bezoek voor het bejaardencentrum. Mevrouw Lübke, de echtgenote van de West-Duitse bondspresident, was er die dag ruim

Tweede Kamerverkiezingen
in 1948.

Het St. Joseph-complex aan de Minckelersstraat – hier op een foto uit 1999 – is inmiddels gesloopt.

twee uur te gast. Het ministerie van Maatschappelijk werk had het bezoek van de presidente van een grote West-Duitse vrouwenorganisatie op touw gezet. Mevrouw Lübke vond St. Joseph *sehr schön*. Zowel over het centrale gedeelte, in het bijzonder de recreatiezaal, als over de bejaardenflatjes, waarvan zij er enige bezichtigde, toonde zij zich enthousiast, aldus De Gooi- en Eemlander van de volgende dag. Zij had niets dan lof voor de economische indeling en was verbaasd over de naar verhouding lage prijzen, die de bejaarden betalen.

Zuiderheide (1966)

Op 6 januari 1954 kwamen vertegenwoordigers van vier kerkgenootschappen bij elkaar om de mogelijkheden te bespreken voor de bouw van een bejaardenhuis. Het ging om de Gereformeerde, de Nederlands Hervormde en de Christelijke Gereformeerde kerken en de Vrije Evangelische gemeente. Ook de woningsstichting Patrimonium werd bij de plannenmakerij betrokken. In 1955 sloot zich de Evangelisch Lutherse kerk zich bij de initiatiefnemers aan.

Weer een jaar later werd de Stichting Protestants Christelijk Bejaardencentrum in het leven geroepen. Met als doel: *Aan bejaarden die als gevolg van hun leeftijd of anderszins hulp behoeven, het behoud en de bescherming van hun vrijheid en zelfstandigheid te verzekeren door hun huisvesting te verschaffen met de mogelijkheid van verder verzorging bij tijdelijke ziekte, bij welk een en ander het oogmerk om winst te maken is uitgesloten.*

Het vinden van een goede plek voor het nieuwe bejaardencentrum kostte heel wat hoofdbrekens. Voorgestelde terreinen aan de Frederik van Eedenlaan, aan de Neuweg (het oude Diaconessenhuis) en in het Riebeeckkwartier waren niet groot genoeg. Maar in 1956 wees de gemeente een stuk bouwgrond aan de Diependaalselaan aan.

Als architect werd E.G. Middag in de arm genomen, maar het duurde nog tot 1963 voordat de eerste spade de grond in ging. Dat dit zo lang heeft geduurd, had niet alleen te maken met de zoektocht naar een goede plek, maar ook met het verkrijgen van toestemming voor het realiseren van zo'n groot gebouw.

In mei 1963 werd een naam bedacht voor het nieuwe bejaardencentrum. Het werd niet Thabor, Elim, Avonglans, Berkenheem of Hilvertheem – zoals de eerste suggesties luiden – maar simpelweg Zuiderheide, naar het nabijgelegen natuurgebied.

De bouw nam in totaal vier jaar in beslag, tot verdriet van het bestuur. *De vordering van de bouw is allerbedroevendst, klaagde bestuurslid Van de Dool dan ook in januari 1966. Ik heb de aannemer vele malen gevraagd om goede timmerlieden, doch krijg alleen waardeloze knoeiers. Ook over de tegelzeters ben ik niet tevreden, allemaal kwajongenswerk.*

Zuiderheide werd in fasen gebouwd. De C-vleugel was als eerste klaar, in oktober 1966. Als laatste gingen de vleugels Ao en Bo open, in juli 1967.

De 237 eenpersoonskamers waren volgens *Wij in Hilversum* (maart 1967) klein maar knus. *Ze zijn alle voorzien van w.c. en wasruimte. Aan bergruimte is veel aandacht besteed. Verder waren er 16 tweepersoonskamers. De bewoners wordt zoveel mogelijk vrijheid gegeven; hun verzorging is volledig. De maaltijden, die in de prachtige hypermoderne keuken bereid worden, krijgen zij op hun kamer. Bewassing wordt door het huis verzorgd. Een speciale ziekenafdeling met geschoold personeel bevindt zich in een van de vleugels.*

Door een tuin en een vijver van het hoofdgebouw gescheiden, werden twintig bejaardenwoningen gebouwd. Deze eerste huisjes, in juni 1964 opgeleverd, werden in later jaren nog aangevuld met vijftien extra woningen.

Als eerste directeur van Zuiderheide ging in juli 1966 zuster G. de Graaf (oud-directrice van het Diaconessenhuis in Haarlem) aan de slag. Elf jaar later werd zij opgevolgd door A.J. Cozijnsen.

Om aan de eisen des tijds te voldoen volgde een ingrijpende, vier jaar durende renovatie en verbouwing, waarbij het oude gebouw grotendeels werd gesloopt.

Zuiderheide in 1967, gezien vanaf de Diependaalselaan. Uitzicht (op de Van Ghentlaan) vanuit een van de eenpersoonskamers van Zuiderheide in datzelfde jaar: klein maar knus.

Prinses Juliana verrichtte op 21 april 1988 de opening van het nieuwe Zuiderheide door de onthulling van een marmeren plaquette.

Op 21 april 1988 werd het nieuwe Zuiderheide geopend. Prinses Juliana onthulde een marmeren plaquette in de hal, en minister Elco Brinkman pleitte bij die gelegenheid voor meer rijksgeld voor ouderenbeleid.

De kamers in het nieuwe Zuiderheide zijn twee keer zo groot als de oude, en iedere bewoner heeft nu een eigen sanitaire ruimte. Dat vertaalde zich ook in de kosten. In 1967 kostte een eenpersoonskamer gemiddeld 365 gulden en een tweepersoonskamer 715 gulden per maand; in het jubileumjaar 1991 is dat respectievelijk 3200 en 4700 gulden.

Flat Kerkelanden (1971)

In 1970 verscheen het provinciale onderzoek *bejaardenverzorgingstehuizen in het Gooi*. Daarin staat te lezen, dat op dat moment in Hilversum twaalf stichtingen onderdak bieden aan 664 bejaarden. Nog eens 378 ouderen woonden in 27 particuliere tehuizen; een iets groter aantal (387) in een drietal grotere tehuizen (met meer dan vijftig bewoners).

Een kijkje op de splinternieuwe Flat Kerkelanden (1971).

Onder invloed van alcohol

Eigenaar F. Siersema van het tehuis aan de Vondellaan neemt op 1 februari 1969 van J. Krijgen (had ook nog Quies) vier tehuizen over: De Horn I (Koninginneweg) en II, De Rozenhof en Trompenberg. De aankoop blijkt een kat in de zak: de tehuizen verkeren in een deplorabele toestand. *Mijn vrouw en ik hebben van de zestien personeelsleden er onmiddellijk zes ontslagen, verklaart Siersema tegen het college van gedeputeerde staten in Haarlem. Vijf bejaarden moesten direct in het ziekenhuis worden opgenomen. Ik trof er enige bejaarde gasten aan, die voortdurend onder invloed van alcohol verkeerden. Anderen bedienden zichzelf ongelimiteerd van medicijnen, die zij in hun nachtkastje hadden staan. In een van de tehuizen logeerden 24 buitenlandse arbeiders, die het logies werden opgezegd.*

Bron: Dagblad De Gooi- en Eemlander, 26 maart 1969

Een jaar na het verschijnen van dit onderzoek kreeg ook de nieuwe wijk Kerke-landen een 'eigen' bejaardencentrum. Flat Kerkelanden, gebouwd op initiatief van de Katholieke Middenstandsvereniging, werd op 6 mei van dat jaar officieel in gebruik genomen door minister B. Roolvink van sociale zaken en volksgezondheid. Het complex aan de Franciscusweg werd ontworpen door het Utrechtse architectenbureau ir. Th. J. van Gendt en ir. T.H. Mühlstaff.

Flat Kerkelanden bestaat uit twee bouwblokken. Het eerste bestaat uit zes bouw-lagen. Dit verzorgingshuis biedt onderdak aan 162 alleenstaande bejaarden en achttien echtparen. De wooneenheden hebben een toilet, douche, kookgele- genheid, en een koelkastje. Voor alleenstaanden gaat het om een zitslaapkamer, de echtparen hebben een aparte slaapkamer en woonkamer. Iedere etage heeft

Het interieur van een model- kamer van Flat Kerkelanden in oktober 1969.

De Orchidee

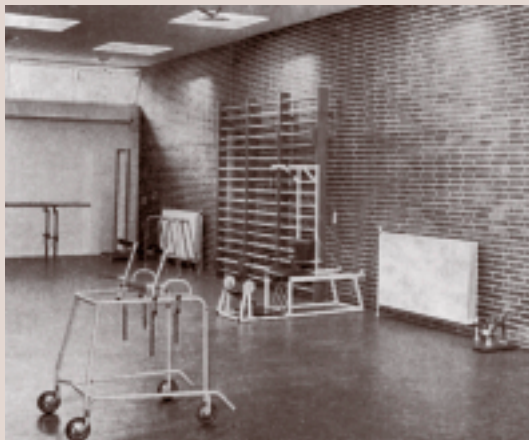
Het gemeentelijk verpleeghuis De Orchidee is ontstaan uit de barakken voor besmettelijke ziekten nabij de Neuweg. Nadat door de voortschrijding van de medische wetenschap het aantal patiënten was gedaald tot drie, kwam het conflict met Indonesië. Gerepatrieerde zieken werden ondergebracht in de leegstaande ruimte van De Orchidee. Toen deze patiënten herstelden en huisvesting vonden, werd hun plaats ingenomen door langdurig zieken, voor wie dringend verpleging nodig was, die zij thuis of in bestaande ziekenhuizen niet konden krijgen.

Zo veranderde De Orchidee van een gespecialiseerd ziekenhuis in een verpleeghuis voor bejaarden. Gemeente-architect ir. Sj. Joustra was verantwoordelijk voor de ingrijpende verbouwing en uitbreiding, die in het voorjaar van 1968 werd afgerond. De Orchidee was omgetoverde in een ruim, prettig ingericht tehuis, waar de medische verzorging in alle opzichten tot zijn recht kan komen. Bijgebouwd werden een aparte home voor het verplegend personeel (zusterhuis), nieuwe kamers en recreatieruimten en een reactiveringszaal, waarvoor de modernste toestellen werden aangeschaft. De capaciteit werd vergroot van veertig tot tachtig bedden.

Bron: *Wij in Hilversum*, nr. 32, maart 1964, pp.1046 en 1047; nr. 55, mei 1968, pp. 1828 en 1829

'Wilhelmus Wels, 102 jaar oud, die nog in Atjeh onder de wapens is geweest en veel kan vertellen, vindt in "De Orchidee" liefderijke verpleging.' (1964)

Een van de slaapzalen en de 'reactiveringszaal' van de vernieuwde Orchidee in 1968.

een eigen zonn balkon. Verder is er in deze eerste vleugel een ziekenhuisafdeling met twintig bedden. De dakopbouw biedt ruimte aan achttien inwonende personeelsleden.

De tweede vleugel, die vier bouwlagen telt, is de serviceflat. Alle 68 woningen bevatten een portaal, woonkamer, slaapkamer, 'natte cel' en keuken.

In de verbinding tussen beide vleugels zijn de aula en de kapel ondergebracht, met eronder de open entree met vijver en fontein. Het dienstgebouw (één bouwlaag) bevat onder meer een voor die tijd hypermoderne keuken.

Gooierserf (1972)

In diezelfde periode – in 1972 – werd ook in het Van Riebeeckkwartier – op een terrein begrensd door de Willem Barentszweg, Willem Bontekoestraat en Van Riebeeckweg – een bejaardenhuis geopend. Daaraan was een lange weg vol hindernissen voorafgegaan.

De Stichting huisvesting en verzorging bejaarden Humanitas had architect J.C.W. Carmiggelt namelijk al in mei 1964 opdracht gegeven om een schetsontwerp te maken. Twee jaar later kwam er een nieuw ontwerp, waarna uiteindelijk het gespecialiseerde Amsterdamse bureau J.W. Pot en J.F. Pot-Keegstra het definitieve plan op papier zette.

Het nieuwe tehuis met zijn ruime kamers voldeed aan de (bouw)eisen des tijds, zo bleek in de herfst van 1971 tijdens het bezichtigen van de modelappartementen. *In de kamer kunnen gemakkelijk een eenpersoonsbed, eventueel een bankstel en een eethoek geplaatst worden, schreef de krant. In de entreehal is een kastenpartij opgenomen, een aanrecht met kastjes, een elektrische kookplaat, een koelkast en in de natte cel treft men aan een douche, een wastafel, een toilet en een spiegelkast. Alle woningen zijn aangesloten op het centrale antennesysteem, de telefoon en de intercom-installatie.*

Interieur van een van de modelappartementen van Gooierserf, november 1971.

Een crèche was ondergebracht in twee ruimtes in de personeelsvleugel: de ene fungeerde als speelruimte voor twaalf kinderen, de andere als slaapkamer. Buiten in de tuin, met daarin voor de bejaarden een minigolfbaan, kwamen speeltoestellen en een zandbak. Het bestuur verwachtte dat dit een gunstige invloed had op de relatie tussen de bejaarden, het personeel en de kinderen. *Hoewel we willen voorkomen, dat er een oma- en opa-sfeer ontstaat.*

Het in aanbouw zijnde tehuis kreeg verder een ziekenafdeling met dokterskamer, waar de huisarts spreekuur kon houden, en kamers voor één, twee of vier patiënten. Maar ook een zelfbedie-

Bouwen voor bejaarden en invaliden in de Kerkelanden

Hoewel de woningbouw in het Gooi op een laag pitje is afgesteld, komen er toch woningen gereed. Wie zich de moeite geeft – en dat zullen ongetwijfeld vele Hilversummers doen – op een vrije zondagmiddag te wandelen in de Kerkelanden om daar de laatste stedenbouwkundige ontwikkeling gade te slaan, zal, ingebed tussen de 198 drive-in-woningwoningen, een vijftal uit één woonlaag opgetrokken blokjes van vier ontdekken, uitgevoerd in een mooie okerleurige handvormsteen. In totaal zijn het twintig woninkjes, alle gelijkvloers, gebouwd voor bejaarde inwoners, die hier nog volledig zelfstandig zijn. Vier van deze huizen zijn bestemd voor lichamelijk gehandicapten, die hier komen te wonen in gezinsverband. Ze zijn ontworpen

door architect Daan Zuiderhoek uit Baarn, die ook de drive-in-woningen voor zijn rekening nam. De woninkjes bestaan uit ruime hal, woonkamer van 4x5 meter, logeerkamer van ca 7 m², docuhe/badruimte, keukentje van 5 m², grote bergruimte en dat alles centraal verwarmd met een eigen gasketel. Het complexje is gerealiseerd door de Hilversumse Woningbouwstichting MIDWO in de premieverhuursector. Op basis van een voorlopige becijfering van grond- en bouwkosten is de huurprijs berekend op f226 per maand, waarin de stookkosten niet begrepen zijn.

Bron: *Wij in Hilversum*, nr. 81, september 1972, pag. 2744

Een pedicure op bezoek bij een bewoonster van Gooiers-erf (1992).

ningszaak, gericht op de dagelijkse levensbehoeften, omdat de bewoners geacht werden zelf voor twee van de drie dagelijkse maaltijden te zorgen. De keuken kreeg een speciaal systeem waardoor gewone maaltijden tegelijk konden worden klaargemaakt met dieetmaaltijden. Het eten werd verspreid in speciale

plastic trommels, waarin het op temperatuur (85 graden) blijft.

Passend in de tijd was het feit dat aan de inspraak van de bewoners grote waarde werd toegekend. De bejaarden verhuizen alleen maar. Ze blijven gewoon inwoner van Hilversum, benadrukt bestuursvoorzitter mevrouw R. (Rie) Bruns-Been. We hopen dat het centrum een gebouw wordt van het Van Riebeeckkwartier en dat het ook als wijkvoorziening zal functioneren.

Op 10 januari 1972 ging, buurtgewijs, de verhuizing naar het nieuwe bejaar-

denhuis. Dagelijks stonden er vijftien verhuizingen op de rol. Als eersten kwamen de bewoners van de Sterrenbuurt uit Over 't Spoor aan de beurt. Onder hen mevrouw Van Diessen uit de Planetenstraat, die haar vogelkooitjes niet aan de verhuizers toevertrouwde. Met haar levende have werd de Hilversumse in de hal begroet door directeur Klaassen, die haar – en de andere nieuwe bewoners – veraste met een fleurige plant.

Gooierserf telde in totaal 225 woningen, verdeeld over drie vleugels met de toepasselijk (erfgooiers)namen Stad-, Land- en Meentgebouw.

Het tehuis werd op 8 mei 1972 officieel geopend door loco-burgemeester P.G. van de Vliet. Mr. M. Knap, voorzitter van de *Humanistische stichting voor huisvesting van bejaarden* constateerde bij die gelegenheid een verheugende bouwactiviteit voor wat betreft bejaardencentra voor buitenkerkelijken. In de voorgaande tien jaar waren er in Nederland 27 gebouwd, terwijl er op dat momenten nog vijf in aanbouw waren en zestien op stapel stonden. Dat was ook wel nodig, want de (landelijke) wachtlijst telde maar liefst 12.000 mensen.

Vierkerkenhuis

Op 11 juni 1976 werd het startschot gelost voor de bouw van 120 bejaardenflats in drie of vier woonlagen op een terrein op de hoek van de Lopes Diaslaan en de Laan 1940-1945 in Hilversum-Noord. Dr. G. Fafié, evangelisch-luthers predikant uit Soest, plaatste een element voor de vloer van de begane grond. De bouw, die toen al enige tijd aan de gang was, ging uit van de stichting Vierkerkenhuis. De stichting Bejaardenwerk Hilversum ging het bijbehorende dienstencentrum voor bejaarden beheren. De bejaarden – echtparen en alleenstaanden – konden in het nieuwe complex zelfstandig wonen. De kale huur ging tussen de 300 en de 310 gulden bedragen.

Directeur Klaassen verwelkomt een van de nieuwe bewoners, mevrouw Van Diessen, en haar huisdieren.

Op de Hoogte

De Federatieve Raad voor Bejaardenwerk te Hilversum kwam begin 1961 met een speciaal mededelingenblad voor Hilversummers van 65 jaar en ouder. *Op de Hoogte*, zoals het blad heette, vermeldde allerlei activiteiten voor deze doelgroep. In diverse wijken werden samenkomsten georganiseerd in club- of sociëteitsverband. De afdeling Hilversum van de Nederlandse Federatie voor Vrouwelijke Vrijwillige Hulpverlening begon met de ontspanningskring Apollo, die voordrachten, lezingen, documentaire films en concerten op touw zette. Het mededelingenblad bevatte verder allerlei tips en gegevens, waarmee de bejaarden hun voordeel konden doen. Zoals *sprekuren voor instellingen, onze liefhebberijen,*

wenken voor de voeding (warme maaltijden aan huis), voetverzorging en veiligheid in huis.

Bron: *Wij in Hilversum*, nr. 18, februari 1961, pag. 547

Vergrijzing

In februari 1975 is de stedenbouwkundige dienst van de gemeente met de nota *Huisvesting Bejaarden* gekomen. Een van de conclusies luidde, dat er verspreid over Hilversum minstens vijfhonderd kleine (en goedkope) woningen gebouwd moesten worden voor de zelfstandige huisvesting van bejaarden.

Hilversum telde op dat moment 34 bejaardencentra (inclusief de particuliere), die gezamenlijk onderdak boden aan 1638 ouderen. Uit het gemeentelijke onderzoek bleek evenwel, dat er meer behoefte was aan bejaardenwoningen. De lange wachtlijsten voor de centra waren daarmee niet in tegenspraak. Veel Hilversummers lieten zich bijvoorbeeld vroegtijdig inschrijven, omdat zij bang waren dat als de nood aan de man kwam er geen plekje in het verzorgingstehuis beschikbaar was. Verder had een aantal bejaarden in de tehuizen best nog zelfstandig – met of zonder huishoudelijke hulp – kunnen wonen wanneer er een aangepast huis voorhanden was geweest.

Ook woningbouwverenigingen gingen zich inzetten voor het bouwen van speciale bejaardenhuisvesting. Hier het binnenhofje van het complex bejaardenwoningen aan het Langgewenst.

De huisvesting van bejaarden was in het 'vergrijzende' Hilversum extra problematisch: maar liefst veertien procent van de inwoners was 65 jaar of ouder. Dat was vier procent hoger dan het landelijk gemiddelde. Van alle Hilversumse bejaarden woonde 12,5 procent in een tehuis of verpleeginrichting, en slechts 4,6 in een van de vierhonderd speciale woningen. Dat betekende dat in 1975 ruim 82 procent van de bejaarde Hilversummers in een 'normaal' huis woonde, al dan niet met of bij familie.

Het percentage bejaarden bleef stijgen. In 1978 was al 15,2 procent van de bevolking 65 jaar of ouder; landelijk was dat toen 11 procent.

Sinds 1 januari 1977 functioneerde een lokale indicatiecommissie opnemings bejaarden, die de opname van bejaarden bepaalde, ook in de particuliere pensions. En dat was geen overbodige luxe, want de wachtlijsten werden langer en langer.

Reden voor acht samenwerkende Hilversumse bejaardentehuizen om begin 1980 bij de gemeente en de provincie aan de bel te trekken. In de werkgroep waren acht bejaardentehuizen vertegenwoordigd: De Boomberg, Huize Brughelen (in 's-Graveland), St. Carolushuis, d'Eglantier, Gooierserf, Flat Kerkelanden, Zuiderheide en De Stolpe.

De problemen waren ernstig. In de periode '77-'79 wachtten bijvoorbeeld 443 personen (echtparen en alleenstaanden), voor wie de indicatiecommissie het licht al op groen had gezet, op een plekje. De gemiddelde wachttijd was drie tot vijf jaar. In de tussentijd overleed menig bejaarde.

Het probleem werd verergerd doordat particuliere tehuizen de deuren sloten, waardoor het aantal beschikbare bedden afnam. In Hilversum was het probleem het grootst, omdat hier ruim 46 procent van het totaal aantal bejaarden in het Gooi- en de Vechtstreek woonde. In Hilversum zelf maakten zij inmiddels 16,4 procent van de bevolking uit.

Schaalvergroting

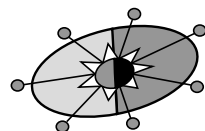
Op allerlei mogelijke manieren werd in de jaren daarop geprobeerd de wachtlijsten te verkleinen. Dat ging gepaard met fusies en schaalvergrotingen. Zo ging de stichting Hilverzorg op 1 januari 2000 samen met zorgcentrum St. Carolus (132 plaatsen). Onder de stichting vallen: De Egelantier (146 plaatsen), Flat Kerkelanden (126), en verpleeghuis Zonnehoeve (150). De totale organisatie telde daarmee ruim zeshonderd medewerkers.

Anno 2005 bestaat Hilverzorg uit vier woonzorgcentra (De Boomberg, St. Carolus, De Egelantier en Flat Kerkelanden), twee psychogeriatrische verpleeghuizen (De Stolpe en Zonnehoeve), een woondienstzone (St. Joseph) en twee soort-

Sterk door werk

In navolging van gemeenten als Eindhoven en Den Haag werd begin 1966 de Gooise Coöperatieve Werkge-meenschap "Sterk door Werk" opgericht. De eerste aanzet was gegeven in de vorm van een klein aantal 65-plussers, die in een aparte ruimte van de AVO-werkplaats aan de Oude Amersfoortseweg werkzaam was. Sterk door Werk richtte zich op gepensioneerden en bejaarden die actief wilden blijven. De Hilversumse Schroevenfabriek stelde daarvoor een werkruimte beschikbaar, waar een achttal bejaarden (tegen een garantieloon) aan de slag ging. *Men werkt hier in een rustige beschermde omgeving minstens drie uur per dag; begonnen is met metaalbewerking en montage-arbeid (..)*

Bron: Wij in Hilversum, nr. 42, maart 1966, pag. 1370

HilverZorg

Bejaardensoos

In de jaren zestig groeide het idee dat ook zelfstandig wonende bejaarden allerlei speciale voorzieningen nodig hadden. Al was het alleen al om te voorkomen dat ze te vroeg in een verzorgingshuis opgenomen moesten worden. De eerste stap werd gezet door de, door de gemeente gesubsidieerde, coöperatieve keuken, die op bestelling aan huis warme maaltijden verzorgde.

De Federatieve Raad voor het Bejaardenwerk in Hilversum dacht eind jaren zestig aan het opzetten van dienstcentra, permanente trefpunten voor mensen boven de 65. Waar huisarts, wijkverpleegster, pedicure en kapper regelmatig spreekuur konden houden.

Waar een wasserette en een badgelegenheid te vinden waren.

De eerste aanzet hiervoor was dan toen gegeven met de bejaardensociëteit aan de Groest. In de zomer van '68 werd deze (enige permanente) 'soos' verbouwd en uitgebreid. Hierdoor ontstond er ruimte voor een pedicure-afdeling en voor ruimten voor het verstrekken van warme maaltijden. Verder maakten de oliekachels plaats voor gaskachels en werd het gehele gebouw van binnen en buiten opgeknapt.

Bron: Dagblad De Gooi- en Eemlander, 2 juli 1968

gelijke wijksteunpunten in ontwikkeling (Lieven de Key en Vierkerkenhuis). Hilverzorg maakt bovendien deel uit van de regionale Stichting De Basis. Hieronder valt onder meer de Regionale Instelling Begeleid Wonen (RIBW).

De Basis is daarmee een concern voor ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg en biedt intramurale zorg in verpleeg- en verzorgingshuizen aan ouderen en jong dementerenden. Maar ook extramurale zorg bij mensen thuis. De RIBW G&V ten slotte biedt professionele hulp aan cliënten met een (vaak) langdurige psychogeriatrische zorgbehoefte en maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen en voor mensen die zich bevinden in een crisissituatie.

Bronnen

- Dagblad De Gooi- en Eemlander, knipsel- en foto-archief en diverse jaargangen
- G. en S. Elenbaas, "De Boomborg": 1930-1990 beelden en monumenten, Hilversum 1990.
- Stichting Noordholland voor maatschappelijk werk, *De huisvesting van bejaarden in niet-winstbeogende pensioentehuizen in de provincie Noordholland*, Haarlem 1957.
- Stichting Noordholland voor maatschappelijk werk, *De situatie van de bejaarden in Hilversum : eindrapport*, Haarlem 1959.
- J. Diederich, H.D. Tjeenk Willink, *Enkele sociologische aspecten van het vraagstuk der bejaarden*, Haarlem z.j. (Kleine geschriften van het bureau voor marktanalyse en sociografisch onderzoek N.V., afdeling sociografie) Overdruk uit Publicatie no. 3 van de Nederlandse vereniging voor maatschappelijk werk De Oudeliedenverzorging.
- Federatieve raad voor bejaardenwerk, *Nota betreffende enige facetten van de zorg voor bejaarden te Hilversum*, Hilversum 1960.
- Federatieve raad voor bejaardenwerk, *Rapport behelzende gegevens voor een oriëntering inzake de behoefte aan bejaardentehuizen te Hilversum*, Hilversum 1962.
- E.B.M. Dillmann en E.W.K. Rövekamp (samenstellers), *Rapport onderzoek bejaardenverzorgingstehuizen in het Gooi: kwantitatieve vaststelling minimale behoefte aan verpleegtehuisbedden*, z. pl. 1970.
- Wij in Hilversum, tijdschrift door de gemeente Hilversum aangeboden aan de Hilversumse bevolking ter bevordering van de burgerzin, div. jg.
- Reina van der Wal, *Zuiderheide 1966-1991*, Hilversum 1991.